Kunsill
tal-Unjoni Ewropea

Brussell, 14 ta' Ġunju 2018
(OR. en)

Fajl Interistituzzjonali:
2018/0243 (COD)

10148/18
ADD 1

CADREFIN 108	**COLAC 43**
FIN 471	**COAFR 165**
POLGEN 95	**COASI 153**
CODEC 1071	**RELEX 556**
ACP 53	**ECOFIN 626**
COEST 122	**ASIM 74**
MAMA 101	**ATO 38**
DEVGEN 100	**PE 83**

PROPOSTA

minn:	Segretarju Ġenerali tal-Kummissjoni Ewropea, iffirmat mis-Sur Jordi AYET PUIGARNAU, Direttur
data meta waslet:	14 ta' Ġunju 2018
lil:	Is-Sur Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Segretarju Ġenerali tal-Kunsill tal-Unjoni Ewropea
Nru dok. Cion:	COM(2018) 460 final - ANNEXES 1 to 7
Suġġett:	ANNESSI ta' [...] Proposta għal REGOLAMENT TAL-PARLAMENT EWROPEW U TAL-KUNSILL li jistabbilixxi l-Istrument ta' Viċinat, ta' Kooperazzjoni għall-Iżvilupp u ta' Kooperazzjoni Internazzjonali

Id-delegazzjonijiet għandhom isibu mehmuż id-dokument COM(2018) 460 final - ANNEXES 1 to 7.

Mehmuż: COM(2018) 460 final - ANNEXES 1 to 7

IL-KUMMISSJONI
EWROPEA

Brussell, 14.6.2018
COM(2018) 460 final

ANNEXES 1 to 7

ANNESSI

ta' [...]

Proposta għal
REGOLAMENT TAL-PARLAMENT EWROPEW U TAL-KUNSILL

li jistabbilixxi l-Istrument ta' Viċinat, ta' Kooperazzjoni għall-Iżvilupp u ta' Kooperazzjoni Internazzjonali

{SEC(2018) 310 final} - {SWD(2018) 337 final}

MT

ANNESS I
LISTA TA' PAJJIŻI U TERRITORJI FIŻ-ŻONA ĠEOGRAFIKA TAL-VIĊINAT

L-Alġerija
L-Armenja
L-Ażerbajġan
Il-Belarussja
L-Eġittu
Il-Georgia
Iżrael
Il-Ġordan
Il-Libanu
Il-Libja
Ir-Repubblika tal-Moldova
Il-Marokk
it-territorju okkupat Palestinjan
Is-Sirja
It-Tuneżija
L-Ukrajna

L-appoġġ mill-Unjoni f'dan il-qasam jista' jintuża wkoll biex il-Federazzjoni Russa tkun tista' tipparteċipa fi programmi ta' kooperazzjoni transfruntiera u fi programmi rilevanti oħra b'diversi pajjiżi.

ANNESS II
OQSMA TA' KOOPERAZZJONI GĦALL-PROGRAMMI ĠEOGRAFIĊI

A. Għar-reġjuni ġeografiċi kollha

NIES

1. Governanza tajba, demokrazija, stat tad-dritt u drittijiet tal-bniedem

(a) Tisħiħ tad-demokrazija u tal-proċessi demokratiċi, tal-governanza u tas-sorveljanza, inklużi proċessi elettorali trasparenti u kredibbli;

(b) Tisħiħ tal-protezzjoni tad-drittijiet tal-bniedem u tal-libertajiet fundamentali;

(c) Promozzjoni tal-ġlieda kontra d-diskriminazzjoni fil-forom kollha tagħha, kif ukoll tal-prinċipju tal-ugwaljanza, b'mod partikolari l-ugwaljanza bejn is-sessi u d-drittijiet tal-persuni li jappartjenu għal minoranzi;

(d) Għoti ta' appoġġ lil soċjetà ċivili li qed tikseb riżultati u lir-rwol tagħha fi proċessi ta' riforma u fi trasformazzjonijiet demokratiċi, kif ukoll il-promozzjoni ta' spazju li jippermetti li s-soċjetà ċivili u ċ-ċittadini jkunu involuti fit-teħid ta' deċiżjonijiet politiċi;

(e) Titjib tal-pluraliżmu, l-indipendenza u l-professjonaliżmu ta' midja libera u indipendenti;

(f) Bini ta' reżiljenza tal-istati, tas-soċjetajiet, tal-komunitajiet u tal-individwi għal pressjonijiet u skossi politiċi, ekonomiċi, ambjentali, tal-ikel, demografiċi u soċjetali;

(g) Tisħiħ tal-iżvilupp tal-istituzzjonijiet pubbliċi demokratiċi fil-livelli nazzjonali u sottonazzjonali, inklużi sistema ġudizzjarja indipendenti, effettiva, effiċjenti u responsabbli, il-promozzjoni tal-istat tad-dritt, u l-aċċess għall-ġustizzja għal kulħadd;

(h) Għoti ta' appoġġ lill-proċessi ta' riforma tal-amministrazzjoni pubblika, inkluż permezz ta' approċċi tal-Gvern elettroniku ċċentrati fuq iċ-ċittadin, it-tisħiħ tal-oqfsa ġuridiċi u tal-istruttura istituzzjonali, is-sistemi nazzjonali tal-istatistika, il-kapaċitajiet, il-ġestjoni tajba tal-finanzi pubbliċi, u l-kontribut għall-ġlieda kontra l-korruzzjoni;

(i) Promozzjoni ta' politiki territorjali u urbani inklużivi, bilanċjati u integrati, permezz tat-tisħiħ tal-istituzzjonijiet u l-korpi pubbliċi fil-livelli nazzjonali u sottonazzjonali kif ukoll bl-għoti ta' appoġġ għal deċentralizzazzjoni u ristrutturar effiċjenti tal-istat;

(j) Aktar trasparenza u obbligu ta' rendikont tal-istituzzjonijiet pubbliċi, tisħiħ tal-akkwist pubbliku u tal-ġestjoni tal-finanzi pubbliċi, żvilupp tal-gvern elettroniku u tisħiħ tal-għoti ta' servizzi;

(k) Għoti ta' appoġġ lil ġestjoni sostenibbli, akkontabbli u trasparenti tas-setturi tar-riżorsi naturali u dħul relatat, kif ukoll lir-riformi, biex jiġu żgurati politiki ta' tassazzjoni ġusti u sostenibbli.

2. Qerda tal-faqar, ġlieda kontra l-inugwaljanzi u żvilupp tal-bniedem

(a) Qerda tal-faqar fid-dimensjonijiet kollha tiegħu, indirizzar tad-diskriminazzjoni u tal-inugwaljanzi, u sforzi biex ħadd ma jaqa' lura;

(b) Tisħiħ tal-isforzi għall-adozzjoni ta' politiki u għal investiment xieraq biex jiġu promossi d-drittijiet tan-nisa u taż-żgħażagħ, biex jiġi ffaċilitat l-involviment tagħhom fil-ħajja soċjali, ċivika u ekonomika, u biex jiġi żgurat il-kontribut sħiħ tagħhom għat-tkabbir inklużiv u għall-iżvilupp sostenibbli;

(c) Promozzjoni tal-protezzjoni u l-issodisfar tad-drittijiet tan-nisa u tal-bniet, inklużi drittijiet ekonomiċi, drittijiet tax-xogħol u drittijiet soċjali, is-saħħa u d-drittijiet sesswali u riproduttivi, kif ukoll il-prevenzjoni ta' vjolenza sesswali u sessista fil-forom kollha tagħha;

(d) Attenzjoni speċjali għal persuni żvantaġġati, vulnerabbli u marġinalizzati, fost l-oħrajn tfal, persuni ta' età avvanzata, persuni b'diżabbiltà, persuni LGBTI u popli indiġeni. Dan jinkludi l-promozzjoni tat-tranżizzjoni minn indukrar istituzzjonali tat-tfal għal indukrar tat-tfal ibbbażat fil-komunità;

(e) Promozzjoni ta' appoċċ integrat għall-għoti ta' appoġġ lil komunitajiet, b'mod partikolari l-ifqar fosthom, biex jitjieb l-aċċess għall-ħtiġijiet u s-servizzi bażiċi;

(f) Għoti ta' appoġġ biex jinħoloq ambjent li jsostni lit-tfal bħala element importanti fit-trawwim ta' popolazzjoni żgħażugħa b'saħħitha li tkun kapaċi tilħaq il-potenzjal kollu tagħha;

(g) Għoti ta' appoġġ lil aċċess universali għal biżżejjed ikel affordabbli, sikur u sustanzjuż, b'mod partikolari għal dawk fl-aktar sitwazzjonijiet vulnerabbli, kif ukoll it-tisħiħ tas-sigurtà alimentari u n-nutrizzjoni, b'mod partikolari f'pajjiżi li qed jiffaċċjaw kriżijiet fit-tul jew rikorrenti

(h) Għoti ta' appoġġ lil aċċess universali għal sanità sikura u suffiċjenti tal-ilma tax-xorb, kif ukoll iġjene u ġestjoni tal-ilma sostenibbli u integrata;

(i) Ksib ta' kopertura universali tas-saħħa b'aċċess ekwu għal servizzi tas-saħħa ta' kwalità u affordabbli, inkluż permezz tal-għoti ta' appoġġ għall-bini ta' sistemi tas-saħħa b'saħħithom, ta' kwalità u reżiljenti, kif ukoll it-tisħiħ tal-kapaċità għal twissija bikrija, tnaqqis tar-riskju, ġestjoni tar-riskju u rkupru;

(j) Għoti ta' appoġġ għal protezzjoni soċjali universali u ekwa kif ukoll tisħiħ ta' xbieki ta' sikurezza soċjali biex jiġi ggarantit introjtu bażiku, jiġi evitat il-faqar estrem u tinbena r-reżiljenza;

(k) Promozzjoni ta' żvilupp urban inklużiv u sostenibbli biex tiġi indirizzata l-inugwaljanza urbana, b'fokus fuq dawk li jinsabu l-aktar fil-bżonn.

(l) Għoti ta' appoġġ lill-awtoritajiet lokali biex itejbu, fil-livell tal-bliet, il-forniment ta' servizzi bażiċi u ta' aċċess ekwu għas-sigurtà alimentari, kif ukoll għal abitazzjoni u għal kwalità tal-ħajja aċċessibbli, deċenti u affordabbli, b'mod partikolari għal dawk li jgħixu f'residenzi informali u f'bassifondi.

(m) Promozzjoni ta' edukazzjoni ta' kwalità tajba li tkun inklużiva u ekwa, formali, informali u mhux formali għal kulħadd fil-livelli kollha u li tkun tinkludi taħriġ tekniku u vokazzjonali, inkluż f'sitwazzjonijiet ta' emerġenza u ta' kriżi, u wkoll permezz tal-użu ta' teknoloġiji diġitali biex jittejbu t-tagħlim u l-apprendiment fl-edukazzjoni;

(n) Appoġġ għal azzjonijiet ta' bini ta' kapaċità, għall-mobilità fit-tagħlim lejn, minn jew bejn pajjiżi sħab, kif ukoll għall-kooperazzjoni u d-djalogu politiku ma' istituzzjonijiet, organizzazzjonijiet, korpi u awtoritajiet lokali ta' implimentazzjoni, minn dawk il-pajjiżi;

(o) Promozzjoni tal-kooperazzjoni fl-oqsma tax-xjenza, tat-teknoloġija u tar-riċerka, kif ukoll tad-*data* miftuħa u tal-innovazzjoni;

(p) Titjib tal-koordinazzjoni fost l-atturi rilevanti kollha biex tingħata għajnuna lit-tranżizzjoni minn sitwazzjoni ta' emerġenza għall-fażi ta' żvilupp;

(q) Il-promozzjoni ta' djalogu interkulturali u diversità kulturali fil-forom kollha tagħhom, u l-preservazzjoni u l-promozzjoni tal-wirt kulturali, u l-isfruttar tal-potenzjal tal-industriji kreattivi għal żvilupp soċjali u ekonomiku sostenibbli;

(r) Promozzjoni tad-dinjità u tar-reżiljenza ta' persuni spostati fit-tul u bil-forza, kif ukoll tal-inklużjoni tagħhom fil-ħajja ekonomika u soċjali tal-pajjiżi u tal-komunitajiet ospitanti.

3. Migrazzjoni u mobbiltà

(a) It-tisħiħ tas-sħubijiet dwar il-migrazzjoni u l-mobilità abbażi ta' approċċ integrat u bilanċjat, li jkopri l-aspetti kollha tal-migrazzjoni, inkluż assistenza fl-implimentazzjoni tal-Unjoni għall-ftehimiet u l-arranġamenti bilaterali jew reġjonali, inkluż is-sħubijiet għall-mobbiltà;

(b) Għoti ta' appoġġ għar-riintegrazzjoni sostenibbli ta' migranti ritornati;

(c) Indirizzar u mitigazzjoni tal-kawżi fl-għeruq tal-migrazzjoni irregolari u ċ-ċaqliq sfurzat;

(d) Indirizzar tal-migrazzjoni irregolari, it-traffikar tal-bnedmin, il-faċilitazzjoni ta' immigrazzjoni illegali, it-titjib tal-kooperazzjoni dwar il-ġestjoni integrata tal-fruntieri;

(e) It-tisħiħ xjentifiku, tekniku, tal-kapaċità umana u istituzzjonali għall-ġestjoni tal-migrazzjoni;

(f) Għoti ta' appoġġ lil politiki tal-migrazzjoni effettivi u bbażati fuq id-drittijiet tal-bniedem inkluż programmi ta' protezzjoni;

(g) Promozzjoni ta' kundizzjonijiet li jiffaċilitaw il-migrazzjoni legali u l-mobbiltà mmaniġġjata sew, kif ukoll il-kuntatti bejn il-persuni, biex jiġi mmassimizzat l-impatt tal-iżvilupp tal-migrazzjoni;

(h) Żgurar tal-protezzjoni tal-migranti u tal-persuni spostati bil-forza;

(i) Għoti ta' appoġġ lil soluzzjonijiet ibbażati fuq l-iżvilupp għal persuni spostati bil-forza u għall-komunitajiet ospitanti tagħhom;

(j) Għoti ta' appoġġ lill-involviment tad-dijaspora fil-pajjiżi ta' oriġini;

(k) Promozzjoni ta' trasferimenti ta' rimessa aktar veloċi, irħas u aktar sikuri kemm fil-pajjiżi ta' oriġini kif ukoll fil-pajjiżi riċevituri, biex b'hekk jiġi sfruttat il-potenzjal tagħhom għall-iżvilupp.

<u>IL-PJANETA</u>

4. Ambjent u tibdil fil-klima

(a) Tisħiħ tal-kapaċità xjentifika, teknika, umana u istituzzjonali għall-ġestjoni, l-integrazzjoni u l-monitoraġġ tal-klima u tal-ambjent; It-tisħiħ tal-governanza reġjonali u nazzjonali tal-klima.

(b) Kontribut għall-isforzi tas-sħab biex isegwu l-impenji tagħhom rigward it-tibdil fil-klima f'konformità mal-Ftehim ta' Pariġi dwar il-Klima, inkluża l-implimentazzjoni tal-Kontributi Stabbiliti fil-Livell Nazzjonali (NDCs) u tal-pjanijiet ta' azzjoni rigward il-mitigazzjoni u l-adattament, inklużi sinerġiji bejn l-adattament u l-mitigazzjoni;

(c) Żvilupp u/jew tisħiħ ta' tkabbir ekoloġiku u tkabbir blu sostennibbli fis-setturi ekonomiċi kollha;

(d) Tisħiħ tal-kooperazzjoni fir-rigward tal-enerġija sostenibbli. Promozzjoni u żieda tal-kooperazzjoni fir-rigward tal-effiċjenza fl-enerġija u fl-użu ta' sorsi ta' enerġija rinnovabbli;

(e) Titjib tan-netwerks u s-servizzi lokali, nazzjonali, reġjonali u kontinentali tat-trasport multimodali biex ikomplu jissaħħu l-opportunitajiet għal żvilupp ekonomiku u ħolqien tal-impjiegi sostenibbli u reżiljenti għat-tibdil fil-klima, bil-ħsieb li jsir żvilupp b'emissjonijiet baxxi ta' karbonju u reżiljenti għat-tibdil fil-klima. Tisħiħ tal-faċilitazzjoni u l-liberalizzazzjoni tat-trasport, titjib tas-sostenibbiltà, tas-sigurtà fit-toroq u tar-reżiljenza tad-dominji tat-trasport;

(f) Tisħiħ tal-involviment tal-komunitajiet lokali fir-risponsi għat-tibdil fil-klima, fil-konservazzjoni ta' ekosistemi u fil-governanza ta' riżorsi naturali. Promozzjoni ta' żvilupp urban sostenibbli u tar-reżiljenza fiż-żoni urbani;

(g) Promozzjoni tal-konservazzjoni, il-ġestjoni u l-użu sostenibbli, u r-restawr tar-riżorsi naturali, ekosistemi b'saħħtihom u biex jieqaf it-telf tal-bijodiversità, kif ukoll il-protezzjoni tal-ħajja selvaġġa;

(h) Promozzjoni tal-ġestjoni integrata u sostenibbli tar-riżorsi tal-ilma u tal-kooperazzjoni transfruntiera rigward l-ilma;

(i) Promozzjoni tal-konservazzjoni u t-tisħiħ tal-ħażniet tal-karbonju permezz ta' ġestjoni sostenibbli tal-użu tal-art, it-tibdil fl-użu tal-art u l-forestrija, kif ukoll ġlieda kontra d-degradazzjoni ambjentali, id-deżertifikazzjoni u d-degradazzjoni tal-art;

(j) Limitazzjoni tad-deforestazzjoni u promozzjoni tal-infurzar tal-liġi, il-governanza u l-kummerċ fis-settur forestali (FLEGT), kif ukoll il-ġlieda kontra l-qtugħ illegali tas-siġar għall-injam u kontra l-kummerċ illegali tal-injam u ta' prodotti tal-injam;

(k) L-appoġġ għall-governanza tal-oċeani, inkluż il-protezzjoni, ir-restawr u l-preservazzjoni taż-żoni kostali u tal-baħar f'kull forma tagħha, inkluż l-ekosistemi, il-ġlieda kontra l-iskart tal-baħar, il-ġlieda kontra s-sajd illegali, mhux irrappurtat u mhux irregolat (IUU) u l-protezzjoni tal-bijodiversità marittima;

(l) It-tisħiħ reġjonali għat-tnaqqis tar-riskju ta' diżastri (DRR) u r-reżiljenza, b'sinerġija ma' politiki u azzjonijiet ta' adattament għat-tibdil fil-klima;

(m) Promozzjoni tal-effiċjenza fir-riżorsi u fil-konsum u l-produzzjoni sostenibbli, inkluż l-indirizzar tat-tniġġis u l-ġestjoni soda tal-kimiċi u tal-iskart;

(n) Għoti ta' appoġġ lill-isforzi għat-titjib tad-diversifikazzjoni ekonomika, il-kompetittività u l-kummerċ sostenibbli, lill-iżvilupp tas-settur privat b'fokus partikolari fuq tkabbir ekoloġiku b'emissjonijiet baxxi ta' karbonju u reżiljenti għat-tibdil fil-klima, kif ukoll lil mikrointrapriżi, SMEs u kooperattivi, fejn jittieħed vantaġġ mill-ftehimiet kummerċjali eżistenti mal-UE.

PROSPERITÀ

5. Tkabbir ekonomiku inklużiv u sostenibbli, kif ukoll impjieg deċenti

(a) Għoti ta' appoġġ lill-intraprenditorija, lill-impjieg deċenti u lill-impjegabbiltà permezz tal-iżvilupp ta' ħiliet u kompetenzi, inklużi l-edukazzjoni, it-titjib tal-istandards tax-xogħol u tal-kundizzjonijiet tax-xogħol, kif ukoll il-ħolqien ta' opportunitajiet, b'mod partikolari għaż-żgħażagħ;

(b) Għoti ta' appoġġ lill-perkorsi għall-iżvilupp nazzjonali li jimmassimizzaw l-eżiti u l-impatti soċjali pożittivi u jippromwovu tassazzjoni progressiva u politiki pubbliċi ridistributtivi;

(c) Titjib tal-klima kummerċjali u tal-investiment biex jinħoloq ambjent regolatorju li jippermetti l-iżvilupp ekonomiku kif ukoll l-għoti ta' appoġġ lil kumpaniji, b'mod partikolari intrapriżi mikro, żgħar u medji biex jespandu n-negozju tagħhom u joħolqu l-impjiegi;

(d) Tisħiħ tas-sostennibbiltà soċjali u ambjentali, ir-responsabbiltà soċjali korporattiva u ta' kondotta kummerċjali responsabbli tul il-ktajjen kollha tal-valur;

(e) Żieda fl-effettività tan-nefqa pubblika u promozzjoni ta' użu aktar strateġiku tal-finanzi pubbliċi, inklużi permezz ta' strumenti ta' taħlit biex jiġi attirat investiment addizzjonali mis-settur pubbliku u mis-settur privat;

(f) Tingħata spinta lill-potenzjal tal-bliet bħala ċentri għal tkabbir u innovazzjoni sostenibbli u inklużivi;

(g) Il-promozzjoni tal-koeżjoni ekonomika, soċjali u territorjali interna, li ssawwar rabtiet aktar b'saħħithom bejn iż-żoni urbani u rurali u jiġi ffaċilitat l-iżvilupp tas-settur tat-turiżmu bħala ingranaġġ għall-iżvilupp sostenibbli;

(h) Tingħata spinta u jiġu diversifikati l-ktajjen tal-valur tal-agrikoltura u tal-ikel, promozzjoni tad-diversifikazzjoni ekonomika, żieda tal-valur, integrazzjoni, kompetittività u kummerċ reġjonali, kif ukoll tisħiħ ta' innovazzjonijiet sostenibbli, b'emissjonijiet baxxi ta' karbonju u reżiljenti għat-tibdil fil-klima;

(i) Għoti ta' appoġġ lil ġestjoni sostenibbli tas-sajd u lil akkwakultura sostenibbli;

(j) Trawwim ta' aċċess universali għall-enerġija sostenibbli, promozzjoni ta' ekonomija ċirkolari b'emissjonijiet baxxi ta' karbonju, reżiljenti għat-tibdil fil-klima u effiċjenti fir-riżorsi, f'konformità mal-Ftehim ta' Pariġi dwar il-Klima;

(k) Il-promozzjoni ta' mobbiltà intelliġenti, sostenibbli, inklużiv u sikura, kif ukoll it-titjib tal-konnettività tat-trasport mal-Unjoni;

(l) Promozzjoni ta' konnettività diġitali affordabbli, inklużiva u affidabbli, kif ukoll tisħiħ tal-ekonomija diġitali;

(m) Żvilupp u tisħiħ tas-swieq u tas-setturi b'tali mod li jsaħħaħ it-tkabbir inklużiv u sostenibbli;

(n) Għoti ta' appoġġ lill-aġenda dwar l-integrazzjoni reġjonali u lill-politiki kummerċjali ottimali, kif ukoll għoti ta' appoġġ lill-konsolidazzjoni u lill-implimentazzjoni ta' ftehimiet kummerċjali bejn l-UE u s-sħab tagħha;

(o) Promozzjoni tal-kooperazzjoni fl-oqsma tax-xjenza, tat-teknoloġija u tar-riċerka, kif ukoll tad-*data* miftuħa u tal-innovazzjoni;

(p) Promozzjoni ta' djalogu interkulturali u diversità kulturali fil-forom kollha tagħha, kif ukoll il-preservazzjoni u l-promozzjoni tal-patrimonju kulturali;

(q) Għoti ta' setgħa lin-nisa biex ikollhom rwol akbar fl-ekonomija u fit-teħid ta' deċiżjonijiet;

(r) Titjib tal-aċċess għal impjieg deċenti u ħolqien ta' swieq tax-xogħol u politiki tal-impjiegi aktar inklużivi u li jiffunzjonaw sew, li jkunu orjentati lejn impjieg deċenti għal kulħadd, speċjalment iż-żgħażagħ;

(s) Il-promozzjoni ta' aċċess ġust, sostenibbli u mingħajr distorsjoni għas-setturi estrattivi.

PAĊI

6. Sigurtà, stabbiltà u paċi

(a) Kontribut għall-paċi u l-istabbiltà permezz tal-bini tar-reżiljenza tal-istati, is-soċjetajiet, il-komunitajiet u l-individwi għal pressjonijiet u skossi politiċi, ekonomiċi, ambjentali, demografiċi u soċjetali;

(b) Għoti ta' appoġġ lill-prevenzjoni ta' konflitti, lit-twissija bikrija u lill-konsolidazzjoni tal-paċi permezz ta' medjazzjoni, maniġġar ta' kriżijiet u stabilizzazzjoni;

(c) Għoti ta' appoġġ lir-riforma tas-settur tas-sigurtà li gradwalment tipprovdi lill-individwi u lill-istat aktar sigurtà effettiva u akkontabbli għall-iżvilupp sostenibbli;

(d) Għoti ta' appoġġ lill-bini tal-kapaċitajiet ta' atturi militari b'sostenn għas-sigurtà u l-iżvilupp (CBSD);

(e) Għoti ta' appoġġ lill-inizjattivi reġjonali u internazzjonali li jikkontribwixxu għas-sigurtà, l-istabbiltà u l-paċi;

(f) Prevenzjoni u ġlieda kontra r-radikalizzazzjoni li twassal għall-estremiżmu vjolenti u għat-terroriżmu;

(g) Glieda kontra kull forma ta' vjolenza, korruzzjoni, kriminalità organizzata u ħasil tal-flus;

(h) Promozzjoni tal-kooperazzjoni transfruntiera rigward il-ġestjoni sostennibbli ta' riżorsi naturali kondiviżi;

(i) Kooperazzjoni ma' pajjiżi terzi fil-qasam tal-użu paċifiku tal-enerġija nukleari, b'mod partikolari permezz tal-bini ta' kapaċità u l-iżvilupp tal-infrastruttura f'pajjiżi terzi fl-oqsma tas-saħħa, l-agrikoltura u s-sikurezza tal-ikel; kif ukoll appoġġ għall-azzjonijiet soċjali li jindirizzaw il-konsegwenzi fuq il-popolazzjoni l-iktar vulnerabbli esposta għal xi inċident radjoloġiku u bil-għan li jitjiebu l-kundizzjonijiet tal-għajxien tagħhom; il-promozzjoni tal-ġestjoni tal-għarfien, it-taħriġ u l-edukazzjoni f'oqsma relatati man-nukleari;

(j) It-tisħiħ tas-sigurtà marittima sabiex ikunu possibbli oċeani bla periklu, sikuri, nodfa u ġestiti b'mod sostenibbli;

(k) Appoġġa għall-bini tal-kapaċità fiċ-ċibersigurtà, f'netwerks diġitali reżiljenti, fil-protezzjoni u l-privatezza tad-*data*.

SĦUBIJA

7. Sħubija

(a) Tisħiħ tas-sjieda mill-pajjiżi, tas-sħubija u tad-djalogu, sabiex jingħata kontribut għal aktar effettività fid-dimensjonijiet kollha tal-kooperazzjoni għall-iżvilupp (b'kunsiderazzjoni speċjali għall-isfidi speċifiċi tal-Pajjiżi l-Inqas Żviluppati u l-pajjiżi affettwati minn kunflitti, kif ukoll għall-isfidi tranżizzjonali speċifiċi ta' pajjiżi fil-fażi aktar avvanzata ta' żvilupp);

(b) Approfondiment tad-djalogu politiku, ekonomiku, soċjali, ambjentali u kulturali bejn l-Unjoni, pajjiżi terzi u organizzazzjonijiet reġjonali, kif ukoll għoti ta' appoġġ lill-implimentazzjoni ta' impenji bilaterali u internazzjonali;

(c) Tisħiħ ta' relazzjonijiet tajba bejn il-ġirien, integrazzjoni reġjonali, u konnettività, kooperazzjoni u djalogu msaħħa;

(d) Il-promozzjoni ta' ambjent abilitanti għal organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili, inkluż fondazzjonijiet, it-tisħiħ tal-parteċipazzjoni sinifikanti u strutturata tagħhom fil-politiki domestiċi u l-kapaċità tagħhom li jwettqu r-rwoli tagħhom bħala atturi indipendenti fl-iżvilupp u l-governanza; u t-tisħiħ ta' modi ġodda ta' sħubiji ma' organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili, il-promozzjoni ta' djalogu sostantiv u strutturat mal-Unjoni u l-użu effettiv ta' pjanijiet direzzjonali tal-pajjiżi għall-involviment tal-UE mas-soċjetà ċivili;

(e) Involviment mal-awtoritajiet lokali u għoti ta' appoġġ lir-rwol tagħhom bħala dawk li jfasslu l-politika u jieħdu d-deċiżjonijiet, biex tingħata spinta lill-iżvilupp lokali u lill-governanza aħjar;

(f) Involviment aktar effettiv maċ-ċittadini f'pajjiżi terzi, inkluż billi jsir użu sħiħ mid-diplomazija ekonomika, kulturali u pubblika;

(g) Involviment ta' pajjiżi industrijalizzati u f'fażi aktar avvanzata ta' żvilupp fl-implimentazzjoni tal-Aġenda 2030, beni pubbliċi u sfidi globali, inkluż fil-qasam tal-kooperazzjoni Nofsinhar-Nofsinhar u triangolari;

(h) Tħeġġiġ ta' integrazzjoni u kooperazzjoni reġjonali b'mod orjentat lejn ir-riżultati, permezz ta' appoġġ għall-integrazzjoni reġjonali u d-djalogu.

B. Speċifikament għaż-Żona tal-Viċinat

(a) Promozzjoni ta' kooperazzjoni politika msaħħa;

(b) Għoti ta' appoġġ għall-implimentazzjoni ta' ftehimiet ta' assoċjazzjoni jew ftehimiet oħra eżistenti jew fil-futur, kif ukoll ta' aġendi ta' assoċjazzjoni miftiehma b'mod konġunt u prijoritajiet ta' sħubija jew dokumenti ekwivalenti;

(c) Promozzjoni ta' sħubija msaħħa ma' soċjetajiet bejn l-Unjoni u l-pajjiżi sħab, inkluż permezz ta' kuntatti bejn il-persuni;

(d) Tisħiħ ta' kooperazzjoni reġjonali, b'mod partikolari fi ħdan il-qafas tas-Sħubija tal-Lvant, l-Unjoni għall-Mediterran u l-kollaborazzjoni mal-Viċinat Ewropew kollu, kif ukoll il-kooperazzjoni transfruntiera;

(e) Kisba ta' integrazzjoni progressiva fis-suq intern tal-Unjoni u kooperazzjoni settorjali u transsettorjali msaħħa, inkluż permezz ta' approssimazzjoni leġislattiva u konverġenza regolatorja lejn l-istandards tal-Unjoni u standards internazzjonali rilevanti oħra, kif ukoll aċċess aħjar għas-suq inkluż permezz ta' oqsma profondi u komprensivi ta' kummerċ ħieles, il-bini ta' istituzzjonijiet u l-investiment relatati.

ANNESS III
OQSMA TA' INTERVENT GĦALL-PROGRAMMI TEMATIĊI

1. OQSMA TA' INTERVENT GĦAD-DRITTIJIET TAL-BNIEDEM U D-DEMOKRAZIJA

- Kontribut għall-avvanz tal-valuri fundamentali tad-demokrazija, tal-istat tad-dritt, tal-universalità u l-indiviżibbiltà tad-drittijiet tal-bniedem, tar-rispett għad-dinjità tal-bniedem, tal-prinċipji tan-nondiskriminazzjoni, tal-ugwaljanza u s-solidarjetà, u tar-rispett għall-prinċipji tal-Karta tan-Nazzjonijiet Uniti u tad-dritt internazzjonali.

- Possibbiltà ta' kooperazzjoni u sħubija mas-soċjetà ċivili fir-rigward tad-drittijiet tal-bniedem u kwistjonijiet relatati mad-demokrazija, inkluż f'sitwazzjonijiet sensittivi u urġenti. Biex jintlaħqu l-għanijet ta' hawn taħt, għandha tiġi żviluppata strateġija koerenti u olistika fil-livelli kollha.

- Rispett għad-drittijiet tal-bniedem u l-libertajiet fundamentali għal kulħadd, li jikkontribwixxi għall-bini ta' soċjetajiet li fihom ikunu prevalenti l-parteċipazzjoni, in-nondiskriminazzjoni, it-tolleranza, il-ġustizzja u l-akkontabbilta, is-solidarjetà u l-ugwaljanza. Ir-rispett u l-osservazzjoni tad-drittijiet tal-bniedem u l-libertajiet fundamentali għal kulħadd għandhom jiġu mmonitorjati, promossi u msaħħa f'konformità mal-prinċipji tal-universalità, l-indiviżibbiltà u l-interdipendenza tad-drittijiet tal-bniedem. L-ambitu tal-programm jinkludi d-drittijiet ċivili, politiċi, ekonomiċi, soċjali u kulturali. L-isfidi għad-drittijiet tal-bniedem għandhom jiġu indirizzati filwaqt li tissaħħaħ is-soċjetà ċivili u jiġu protetti u jingħataw is-setgħa d-difensuri tad-drittijiet tal-bniedem, anke fir-rigward tal-ambitu dejjem iżgħar għall-azzjonijiet tagħhom.

- Żvilupp, tisħiħ u protezzjoni tad-demokrazija, fejn jiġu indirizzati b'mod komprensiv l-aspetti kollha tal-governanza demokratika, inkluż ir-rinforz tal-pluraliżmu demokratiku, it-tisħiħ tal-parteċipazzjoni taċ-ċittadini u l-għoti ta' appoġġ lil proċessi elettorali kredibbli, inklużivi u trasparenti. Id-demokrazija għandha tissaħħaħ permezz tar-rispett għall-pilastri prinċipali tas-sistemi demokratiċi, inkluż l-istat tad-dritt, l-istandards u l-valuri demokratiċi, il-midja indipendenti, istituzzjonijiet akkontabbli u inklużivi, inklużi l-partiti politiċi u l-parlamenti, u l-ġlieda kontra l-korruzzjoni. L-osservazzjoni elettorali għandha rwol sħiħ fl-appoġġ usa' għall-proċessi demokratiċi. F'dan il-kuntest, l-osservazzjoni elettorali tal-UE għandha tkompli tkun komponent ewlieni tal-programm, bħalma għandu jkun il-każ ukoll tas-segwitu għar-rakkomandazzjonijiet tal-missjonijiet ta' osservazzjoni elettorali tal-UE.

- Promozzjoni ta' multilateraliżmu u sħubija strateġika effettivi, li jikkontribwixxu biex jiġu rinforzati l-kapaċitajiet tal-oqfsa internazzjonali, reġjonali u nazzjonali fil-promozjoni u l-protezzjoni tad-drittijiet tal-bniedem, id-demokrazija u l-istat tad-dritt. Is-Sħubiji Strateġiċi għandhom jingħataw spinta, b'attenzjoni partikolari għall-Uffiċċju tal-Kummissarju Għoli għad-Drittijiet tal-Bniedem (OHCHR), il-Qorti Kriminali Internazzjonali (ICC) u l-mekkaniżmi reġjonali u nazzjonali rilevanti għad-drittijiet tal-bniedem. Barra minn hekk, il-programm għandu jippromwovi l-edukazzjoni u r-riċerka dwar id-drittijiet tal-bniedem u d-demokrazija, inkluż permezz tal-Kampus Globali għad-Drittijiet tal-Bniedem u d-Demokrazija.

2. OQSMA TA' INTERVENT GĦALL-ORGANIZZAZZJONIJIET TAS-SOĊJETÀ ĊIVILI

1. Spazju ċiviku inklużiv, parteċipatorju, mogħi s-setgħa u indipendenti għas-soċjetà ċivili fil-pajjiżi sħab

(a) Ħolqien ta' ambjent li jippermetti l-parteċipazzjoni taċ-ċittadini u l-azzjoni minn naħa tas-soċjetà ċivili, inkluż permezz ta' fondazzjonijiet;

(b) Bini tal-kapaċità tal-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili, inklużi fondazzjonijiet, biex jaġixxu bħala atturi kemm tal-iżvilupp kif ukoll tal-governanza;

(c) Żieda fil-kapaċità tan-netwerks, tal-pjattaformi u tal-alleanzi tas-soċjetà ċivili fil-pajjiżi sħab.

2. Djalogu mal-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili dwar il-politika tal-iżvilupp u bejniethom

(a) Promozzjoni ta' fora ta' djalogu inklużivi b'diversi partijiet ikkonċernati, inkluż l-interazzjoni bejn iċ-ċittadini, l-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili, l-awtoritajiet lokali, l-Istati Membri, il-pajjiżi sħab u partijiet ikkonċernati ewlenin oħra;

(b) Possibbiltà ta' kooperazzjoni u skambju tal-esperjenza bejn l-atturi fis-soċjetà ċivili;

(c) Żgurar ta' djalogu strutturat u ta' sħubiji sostantivi u kontinwi mal-UE.

3. Sensibilizzazzjoni, għarfien u involviment taċ-ċittadini Ewropej fir-rigward ta' kwistjonijiet relatati mal-iżvilupp

(a) Għoti ta' setgħa lin-nies biex jiżdied l-involviment tagħhom;

(b) Mobilizzazzjoni tal-appoġġ pubbliku fl-Unjoni, fil-pajjiżi kandidati u fil-pajjiżi kandidati potenzjali għal strateġiji ta' żvilupp sostenibbli u inklużivi fil-pajjiżi sħab.

3. OQSMA TA' INTERVENT GĦALL-ISTABBILTÀ U L-PAĊI

1. Assistenza għall-prevenzjoni tal-konflitti, il-konsolidazzjoni tal-paċi u t-tħejjija għall-kriżijiet

L-Unjoni għandha tipprovdi assistenza teknika u finanzjarja li tkopri l-appoġġ għal miżuri mmirati lejn il-bini u t-tisħiħ tal-kapaċità tas-sħab tagħha biex jevitaw il-kunflitt, jikkonsolidaw il-paċi u jindirizzaw il-ħtiġijiet ta' qabel u wara kriżijiet f'koordinazzjoni mill-qrib man-Nazzjonijiet Uniti u organizzazzjonijiet internazzjonali, reġjonali u sottoreġjonali oħra, kif ukoll mal-Istat u mal-atturi fis-soċjetà ċivili, b'relazzjoni mal-isforzi tagħhom prinċipalment fl-oqsma li ġejjin, inkluż attenzjoni speċifika għall-parteċipazzjoni tan-nisa:

(a) twissija bikrija u analiżi tar-riskju sensittiva għall-kunflitti; bini tal-fiduċja, medjazzjoni, djalogu u miżuri ta' rikonċiljazzjoni;

(b) irkupru wara konflitt kif ukoll irkupru wara diżastru;

(c) konsolidazzjoni tal-paċi u azzjonijiet ta' appoġġ għall-bini tal-istat;

(d) prevenzjoni tal-kunflitti u r-rispons għall-kriżijiet;

(e) Bini tal-Kapaċità fil-qasam tas-Sigurtà u l-Iżvilupp (CBSD).

2. Assistenza fl-indirizzar ta' theddid u thedded emerġenti globali u transreġjonali

L-Unjoni għandha tipprovdi assistenza teknika u finanzjarja biex tappoġġa l-isforzi tas-sħab u l-azzjonijiet tal-Unjoni fl-indirizzar ta' theddid u theddid emerġenti globali u transreġjonali, prinċipalment fl-oqsma li ġejjin:

(a) theddid għal-liġi u l-ordni, u għas-sigurtà u s-sikurezza tal-individwi, inkluż it-terroriżmu, l-estremiżmu vjolenti, il-kriminalità organizzata, iċ-ċiberkriminalità, it-theddid ibridu u t-traffikar, il-kummerċ u t-tranżitu illeċiti;

(b) theddid għall-ispazji pubbliċi, l-infrastruttura kritika, is-sigurtà ċibernetika, is-saħħa pubblika jew għall-istabbiltà ambjentali, theddidt għas-sigurtà marittima, theddid ġej minn impatti tat-tibdil fil-klima;

(c) mitigazzjoni kontra riskji, kemm jekk ikunu ta' oriġini intenzjonali, aċċidentali jew naturali, relatati ma' materjali kimiċi, bijoloġiċi, radjoloġiċi u nukleari, jew inkella aġenti u riskji relatati ma' installazzjonijiet jew siti;

(d) Bini tal-Kapaċità fil-qasam tas-Sigurtà u l-Iżvilupp (CBSD).

4. OQSMA TA' INTERVENT GĦALL-ISFIDI GLOBALI

A. NIES

1. Saħħa

(a) Żvilupp tal-elementi kruċjali ta' sistema tas-saħħa effettiva u komprensiva li jistgħu jiġu indirizzati l-aħjar fil-livell supranazzjonali, biex jiġi żgurat aċċess ekwu għas-servizzi tas-saħħa u għas-saħħa u d-drittijiet sesswali u riproduttivi;

(b) Rinforz ta' inizjattivi globali ewlenin li jippermettu kopertura universali tas-saħħa, permezz ta' tmexxija globali f'approċċ "is-saħħa fil-politiki kollha" b'kontinwità tal-kura, inkluż il-promozzjoni tas-saħħa mill-prevenzjoni sa wara t-trattament;

(c) Indirizzar tas-sigurtà globali tas-saħħa permezz tar-riċerka u l-kontroll tal-mard li jittieħed, il-konkretizzazzjoni tal-għarfien fi prodotti u f'politiki li jindirizzaw il-piż tal-mard dejjem jinbidel (mard mhux komunikabbli, il-forom kollha ta' malnutrizzjoni u l-fatturi ta' riskju ambjentali), u l-forma tas-swieq globali biex jitjieb l-aċċess għall-komoditajiet essenzjali tas-saħħa u għas-servizzi tas-saħħa, speċjalment fir-rigward tas-saħħa sesswali u riproduttiva.

2. Edukazzjoni

(a) Promozzjoni tal-isforzi globali konġunti għal edukazzjoni u taħriġ ta' kwalità tajba li jkunu inklużivi u ekwi fil-livelli kollha, inkluż f'sitwazzjonijiet ta' emerġenza u ta' kriżi;

(b) Tisħiħ tal-għarfien, il-ħiliet u l-valuri permezz ta' sħubiji u alleanzi, għall-finijiet ta' ċittadinanza attiva u produttiva kif ukoll ta' soċjetajiet inklużivi u reżiljenti;

(c) Għoti ta' appoġġ lill-azzjoni globali għat-tnaqqis tal-inugwaljanza fid-dimensjonijiet kollha tagħha, bħad-diskrepanzi bejn il-bniet/in-nisa u s-subien/l-irġiel, biex jiġi żgurat li kulħadd ikollu opportunità ugwali biex jipparteċipa fil-ħajja ekonomika u soċjali.

3. Nisa u tfal

(a) Tmexxija u għoti ta' appoġġ lill-isforzi globali, lis-sħubiji u l-alleanzi biex jiġu eliminati l-forom kollha ta' vjolenza fil-konfront tan-nisa u l-bniet; dan jinkludi vjolenza fiżika, psikoloġika, sesswali, ekonomika u tipi oħra ta' vjolenza u diskriminazzjoni, inkluża l-esklużjoni li n-nisa jiffaċċjaw fl-oqsma differenti tal-ħajja privata u pubblika tagħhom;

(b) Promozzjoni ta' inizjattivi ġodda biex jiġu ffurmati sistemi aktar b'saħħithom ta' protezzjoni tat-tfal f'pajjiżi terzi, l-iżgurar li t-tfal ikunu protetti mill-vjolenza, l-abbuż u n-negliġenza fl-oqsma kollha, inkluż billi tiġi promossa t-tranżizzjoni minn indukrar istituzzjonali tat-tfal għal indukrar tat-tfal ibbażat fil-komunità.

4. Migrazzjoni u ċaqliq sfurzat

(a) Żgurar ta' tmexxija kontinwata tal-UE fil-formazzjoni tal-aġenda globali dwar il-governanza tal-migrazzjoni u taċ-ċaqliq sfurzat fid-dimensjonijiet kollha tagħhom;

(b) Tmexxija u għoti ta' appoġġ lid-djalogi ta' politika globali u transreġjonali, inkluż l-iskambju u l-kooperazzjoni dwar il-migrazzjoni u ċ-ċaqliq sfurzat;

(c) Għoti ta' appoġġ lill-implimentazzjoni ta' impenji internazzjonali u tal-UE rigward il-migrazzjoni u ċ-ċaqliq sfurzat, inkluż bħala segwitu għall-Patt Globali għall-Migrazzjoni u l-Patt Globali dwar ir-Rifuġjati;

(d) Titjib tal-bażi globali tal-evidenza, inkluż ir-rabta bejn il-migrazzjoni u l-iżvilupp, u bidu ta' azzjonijiet ta' karattru pilota bl-għan li jiġu żviluppati approċċi operazzjonali innovattivi fil-qasam tal-migrazzjoni u taċ-ċaqliq sfurzat.

5. Impjieg deċenti, protezzjoni soċjali u inugwaljanza

(a) Formazzjoni tal-aġenda globali u għoti ta' appoġġ lill-inizjattivi tal-integrazzjoni ta' pilastru b'saħħtu dwar l-ekwità u l-ġustizzja soċjali, f'konformità mal-valuri Ewropej;

(b) Kontribut għall-aġenda globali dwar l-impjieg deċenti, b'mod partikolari fi ktajjen globali tal-valur, u t-tisħiħ tal-għarfien dwar politiki tal-impjiegi effettivi li jirreaġixxu għall-ħtiġijiet tas-suq tax-xogħol, inklużi l-ETV u t-tagħlim tul il-ħajja;

(c) Għoti ta' appoġġ lill-inizjattivi globali dwar il-protezzjoni soċjali universali li jirrispettaw il-prinċipji tal-effiċjenza, tas-sostenibbiltà u tal-ekwità; inklużjoni ta' appoġġ biex tiġi indirizzata l-inugwaljanza u tiġi żgurata l-koeżjoni soċjali;

(d) Kontinwità tar-riċerka u l-iżvilupp globali permezz tal-innovazzjoni soċjali li ssaħħaħ l-inklużjoni soċjali u tindirizza l-ħtiġijiet tat-taqsimiet l-aktar vulnerabbli tas-soċjetà.

6. Kultura

(a) Promozzjoni ta' inizjattivi għad-diversità kulturali u d-djalogu interkulturali għal relazzjonijiet interkomunitarji paċifiċi;

(b) Għoti ta' appoġġ lill-kultura bħala katalist għal żvilupp soċjali u ekonomiku sostenibbli u għar-rinforz tal-kooperazzjoni fir-rigward tal-patrimonju kulturali.

B. IL-PJANETA

1. Żgurar ta' ambjent b'saħħtu u indirizzar tat-tibdil fil-klima

(a) Tisħiħ tal-klima globali u tal-governanza ambjentali, l-implimentazzjoni tal-Ftehim ta' Pariġi dwar it-Tibdil fil-Klima, il-Konvenzjonijiet ta' Rio u ta' ftehimiet ambjentali multilaterali oħra;

(b) Kontribut għall-projezzjoni esterna tal-politiki ambjentali u l-politiki dwar it-tibdil fil-klima tal-Unjoni;

(c) Integrazzjoni tal-għanijiet ambjentali, tat-tibdil fil-klima u tat-tnaqqis tar-riskju ta' diżastri fil-politiki, il-pjanijiet u l-investimenti, inkluż permezz ta' għarfien u informazzjoni aħjar;

(d) Implimentazzjoni tal-inizjattivi internazzjonali u tal-UE għall-promozzjoni tal-adattament għat-tibdil fil-klima u l-mitigazzjoni tiegħu, kif ukoll għal żvilupp b'emissjonijiet baxxi u reżiljenti għat-tibdil fil-klima, inkluż permezz tal-implimentazzjoni tal-Kontributi Stabbiliti fil-Livell Nazzjonali (NDCs) u ta' strateġiji reżiljanti għall-klima b'emissjonijiet baxxi, il-promozzjoni tat-tnaqqis tar-riskju ta' diżastri, l-indirizzar tad-degradazzjoni ambjentali u t-telf tal-bijodiversità, il-promozzjoni tal-konservazzjoni, l-użu u l-ġestjoni sostenibbli ta' ekosistemi terrestri u marini u ta' riżorsi naturali rinnovabbli - inklużi l-art, l-ilma, l-oċeani, is-sajd u l-foresti, l-indirizzar tad-deforestazzjoni, id-degredazzjoni tal-art, il-qtugħ illegali tas-siġar għall-injam u t-traffikar ta' organiżmi selvaġġi, l-indirizzar tat-tniġġis u l-iżgurar ta' ambjent b'saħħtu, l-indirizzar ta' kwistjonijiet emerġenti relatati mal-klima u mal-ambjent, il-promozzjoni tal-effiċjenza fir-riżorsi, il-konsum u l-produzzjoni sostenibbli u l-ġestjoni soda tal-kimiċi u tal-iskart, u l-għoti ta' appoġġ lit-tranżizzjoni għal ekonomiji ekoloġiċi u ċirkolari b'emissjonijiet baxxi u reżiljenti għat-tibdil fil-klima.

2. Enerġija Sostenibbli

(a) Għoti ta' appoġġ lill-isforzi globali, l-impenji, is-sħubiji u l-alleanzi, inkluż it-tranżizzjoni lejn l-enerġija sostenibbli;

(b) Tħeġġiġ ta' gvernijiet sħab biex jadottaw politika għas-settur tal-enerġija u riformi tas-suq sabiex jistabbilixxu ambjent li jwassal biex l-investimenti jżidu l-aċċess għal servizzi tal-enerġija li jkunu affordabbli, moderni, affidabbli u sostenibbli, b'fokus qawwi fuq l-enerġija rinnovabbli u l-effiċjenza fl-enerġija;

(c) Esplorazzjoni, identifikazzjoni, integrazzjoni globali u għoti ta' appoġġ lil mudelli kummerċjali finanzjarjament sostenibbli b'potenzjal li jiġu skalati jew replikati li jipprovdu teknoloġiji diġitali u innovattivi permezz ta' riċerka innovativa li tiżgura aktar effiċjenza b'mod partikolari għal approċċi deċentralizzati li jipprovdu aċċess

għall-enerġija permezz ta' enerġija rinnovabbli, inkluż f'żoni fejn il-kapaċità tas-suq lokali tkun limitata.

C. *PROSPERITÀ*

1. Tkabbir sostenibbli u inkluživ, impjiegi deċenti u involviment tas-settur pubbliku

(a) Promozzjoni ta' investiment privat sostenibbli permezz ta' mekkaniżmi ta' finanzjament innovattivi u kondiviżjoni tar-riskju;

(b) Titjib tal-ambjent kummerċjali u tal-klima tal-investiment, għoti ta' appoġġ lil djalogu msaħħaħ bejn is-settur pubbliku u s-settur privat, u bini tal-kapaċitajiet ta' Intrapriżi Mikro, Żgħar u Medji,

(c) Appoġġ għall-politika kummerċjali tal-Unjoni u għall-ftehimiet kummerċjali u l-implimentazzjoni tagħhom; u t-titjib tal-aċċess għas-swieq tal-pajjiżi sħab u l-għoti ta ' spinta lill-opportunitajiet ta ' kummerċ, investiment u negozju għall-kumpanniji mill-Unjoni, filwaqt li jiġu eliminati l-ostakoli għall-aċċess għas-suq u l-investiment

(d) Promozzjoni ta' taħlita ta' politika effettiva li tappoġġa d-diversifikazzjoni ekonomika, iż-żieda fil-valur u l-integrazzjoni reġjonali, u l-ekonomiji ekoloġiċi u blu sostennibbli;

(e) Trawwim ta' aċċess għal teknoloġiji diġitali, inkluż il-promozzjoni tal-aċċess għall-finanzi u l-inklużjoni finanzjarja;

(f) Li jiġu promossi l-konsum u l-produzzjoni sostennibbli u teknoloġiji u prattiki innovattivi b'livell baxx ta' emissjonijiet tal-karbonju, effiċjenti fir-riżorsi, u l-ekonomija ċirkolari.

2. Sigurtà alimentari u nutrizzjoni

(a) Għoti ta' appoġġ u influwenzar ta' strateġiji, organizzazzjonijiet, mekkaniżmi u atturi internazzjonali li jniedu kwistjonijiet u oqfsa ta' politika globali maġġuri relatati mas-sigurtà alimentari u nutrizzjonali;

(b) Titjib tal-beni pubbliċi globali bil-ħsieb li jintemmu l-ġuħ u l-malnutrizzjoni; għodda bħan-Netwerk Globali dwar il-Kriżijiet tal-Ikel isaħħu l-kapaċità ta' rispons adegwat għall-kriżijiet tal-ikel u tan-nutrizzjoni fil-kuntest tar-rabta bejn l-għajnuna umanitarja, l-iżvilupp u l-paċi (b'hekk jgħin fil-mobilitazzjoni ta' riżorsi tal-Pilastru 3);

(c) Riaffermazzjoni, fil-livell globali, tar-rwol ċentrali tal-agrikoltura u s-sajd u l-akkwakultura sostenibbli għal sigurtà alimentari akbar, għall-qerda tal-faqar, il-ħolqien tal-impjiegi, il-mitigazzjoni u l-adattament għat-tibdil fil-klima, ir-reżiljenza u ekosistemi b'saħħithom;

(d) Forniment ta' innovazzjonijiet permezz ta' riċerka internazzjonali u rinforz tal-għarfien u tal-għarfien espert globali, b'mod partikolari dak relatat mal-mitigazzjoni u l-adattament għat-tibdil fil-klima, mal-agrobijodiversità, mal-ktajjen tal-valur globali u inklużivi, mas-sikurezza alimentari, ma' investimenti responsabbli, mal-governanza tal-art u mal-pussess ta' riżorsi naturali.

D. *SĦUBIJIET*

1. Tisħiħ tar-rwol tal-Awtoritajiet Lokali bħala atturi tal-iżvilupp, permezz ta':

(a) Żieda fil-kapaċità tan-netwerks, tal-pjattaformi u tal-alleanzi tal-awtoritajiet lokali Ewropej u tan-Nofsinhar, biex jiġi żgurat djalogu ta' politika sostantiv u kontinwat fil-qasam tal-iżvilupp u biex tiġi promossa governanza demokratika, b'mod notevoli permezz tal-Approċċ Territorjali għall-Iżvilupp Lokali;

(b) Żieda fl-interazzjonijiet maċ-ċittadini Ewropej dwar kwistjonijiet relatati mal-iżvilupp (sensibilizzazzjoni, kondiviżjoni tal-għarfien, involviment), b'mod notevoli b'relazzjoni mal-Għanijiet ta' Żvilupp Sostenibbli u inkluż fl-Unjoni, fil-pajjiżi kandidati u fil-pajjiżi kandidati potenzjali.

2. Promozzjoni ta' soċjetajiet inklużivi u ta' governanza ekonomika tajba, inklużi mobilizzazzjoni ġusta u inklużiva tad-dħul domestiku, ġestjoni trasparenti tal-finanzi pubbliċi, u nefqa pubblika effettiva u inklużiva.

ANNESS IV
OQSMA TA' INTERVENT GĦAL AZZJONIJIET TA' RISPONS RAPIDU

1. Azzjonijiet li jikkontribwixxu għall-istabbiltà u għall-prevenzjoni ta' konflitti f'sitwazzjonijiet ta' urġenza, ta' kriżi emerġenti, waqt kriżi u wara kriżi

L-azzjonijiet ta' rispons rapidu li jissemmew fil-punt a) tal-Artikolu 4(4) għandhom jitfasslu għal rispons rapidu tal-Unjoni f'każ li jseħħu dawn is-sitwazzjonijiet eċċezzjonali u imprevisti:

(a) sitwazzjoni ta' urġenza, ta' kriżi, ta' kriżi emerġenti jew ta' diżastri naturali;

(b) sitwazzjoni li tippreżenta theddida għad-demokrazija, għal-liġi u l-ordni, għall-protezzjoni tad-drittijiet tal-bniedem u għal-libertajiet fundamentali, jew għas-sigurtà u s-sikurezza ta' individwi, b'mod partikolari dawk esposti għal vjolenza abbażi tas-sess f'sitwazzjonijiet ta' instabbiltà;

(c) sitwazzjoni li thedded li jkun hemm eskalazzjoni għal konflitt armat jew għal destabbilizzazzjoni severa f'pajjiż terz jew fil-pajjiżi kkonċernati.

2. Azzjonijiet li jikkontribwixxu għat-tisħiħ tar-reżiljenza u għall-irbit flimkien tal-azzjoni umanitarja u dik għall-iżvilupp

L-azzjonijiet ta' rispons rapidu msemmija fil-punt b) tal-Artikolu 4(4) għandhom jitfasslu biex effettivament isaħħu r-reżiljenza u biex jorbtu flimkien l-azzjonijiet umanitarji u dawk tal-iżvilupp, li ma jistgħux jiġu indirizzati b'ħeffa permezz ta' programmi ġeografiċi u tematiċi.

Dawn l-azzjonijiet jistgħu jkopru dan li ġej:

(a) it-tisħiħ tar-reżiljenza permezz tal-appoġġ lil individwi, komunitajiet, istituzzjonijiet u pajjiżi biex issir tħejjija, ikun hemm ilqugħ, adattament għal u rkupru minn pressjonijiet u skossi politiċi, ekonomiċi u soċjetali, kif ukoll minn diżastri naturali jew dawk ikkawżati mill-bniedem, kunflitti u theddid globali; inkluż bir-riforz tal-kapaċità ta' stat - li jkun qed jiffaċċa pressjonijiet sinifikanti biex jifformula, iżomm jew jirrestawra l-funzjonijiet ewlenin tiegħu, kif ukoll il-koeżjoni bażika soċjali u politika, u ta' soċjetajiet, komunitajiet u individwi biex jimmaniġġjaw opportunitajiet u riskji b'mod paċifiku u stabbli, u biex jibnu, iżommu jew jirrestawraw l-għajxien tagħhom meta jiffaċċjaw pressjonijiet kbar;

(b) il-mitigazzjoni tal-effetti avversi fit-terminu qasir li jirriżultaw minn skossi eżoġeni u li joħolqu instabbiltà makroekonomika, bl-għan li jiġu ssalvagwardjati r-riformi soċjoekonomiċi u n-nefqa pubblika ta' prijorità għall-iżvilupp soċjoekonomiku u t-tnaqqis tal-faqar;

(c) it-twettiq ta' riabilitazzjoni u rikostruzzjoni fit-terminu qasir biex il-vittmi ta' diżastri naturali jew ta' dawk ikkawżati mill-bniedem, ta' kunflitti u ta' theddid globali jkunu jistgħu jibbenefikaw minn livell minimu ta' integrazzjoni soċjoekonomika u, mill-aktar fis possibbli joħolqu l-kundizzjonijiet għat-tkomplija tal-iżvilupp abbażi ta' għanijiet fit-tul stabbiliti mill-pajjiżi u r-reġjuni kkonċernati; dan jinkludi l-indirizzar tal-ħtiġijiet urġenti u immedjati li jirriżultaw mill-ispostament ta' nies (rifuġjati, persuni spostati u persuni ritornati) wara diżastri naturali u diżastri kkawżati mill-bniedem; u

(d) l-għoti ta' assistenza lill-istat jew ir-reġjun fl-istabbiliment ta' mekkaniżmi fit-terminu qasir għall-prevenzjoni tad-diżastri u t-tħejjija għalihom, inkluż għat-tbassir u għat-twissija bikrija, bil-ħsieb li jitnaqqsu l-konsegwenzi tad-diżastri.

3. Azzjonijiet li jindirizzaw il-ħtiġijiet u l-prijoritajiet tal-politika estera

L-azzjonijiet ta' rispons rapidu biex jingħata appoġġ lill-għanijiet stipulati fil-punt c) tal-Artikolu 4(4) għandhom jappoġġaw il-politika estera tal-Unjoni fi kwistjonijiet relatati mal-politika, mal-ekonomija u mas-sigurtà. Huma għandhom jippermettu li l-Unjoni taġixxi fejn ikun hemm interess urġenti jew imperattiv għall-politika estera, jew inkella opportunità temporanja biex tikseb l-għanijiet tagħha li tkun teħtieġ reazzjoni rapida u li ma tkunx tista' tiġi indirizzata faċilment b'mezzi oħra.

Dawn l-azzjonijiet jistgħu jkopru dan li ġej:

(a) appoġġ għall-istrateġiji bilaterali, reġjonali u interreġjonali ta' kooperazzjoni tal-Unjoni, promozzjoni tad-djalogu ta' politika u żvilupp ta' approċċi u reazzjonijiet kollettivi għal sfidi ta' tħassib globali, inklużi kwistjonijiet relatati mal-migrazzjoni u mas-sigurtà, kif ukoll sfruttament ta' opportunitajiet temporanji f'dan ir-rigward;

(b) appoġġ għall-politika kummerċjali tal-Unjoni u għall-ftehimiet kummerċjali u l-implimentazzjoni tagħhom; u għat-titjib tal-aċċess għas-swieq ta' pajjiżi sħab u l-għoti ta' spinta lill-opportunitajiet għal kummerċ, ta' investiment u ta' negozju għal kumpaniji mill-Unjoni, b'mod partikolari SMEs, filwaqt li jiġu eliminati l-ostakli għall-aċċess għas-suq u l-investiment permezz ta' diplomazija ekonomika kif ukoll ta' kooperazzjoni kummerċjali u regolatorja;

(c) kontribuzzjonijiet għall-implimentazzjoni tad-dimensjoni internazzjonali tal-politiki interni tal-Unjoni bħal fost l-oħrajn l-ambjent, it-tibdil fil-klima, l-enerġija u l-kooperazzjoni fir-rigward tal-ġestjoni u tal-governanza tal-oċeani;

(d) promozzjoni ta' fehim u viżibbiltà wiesgħa tal-Unjoni u tar-rwol tagħha fix-xena dinjija, permezz ta' komunikazzjoni strateġika, diplomazija pubblika, kuntatti bejn il-persuni, diplomazija kulturali, kooperazzjoni fi kwistjonijiet edukazzjonali u akkademiċi, u attivitajiet ta' outreach biex jiġu promossi l-valuri u l-interessi tal-Unjoni.

Dawn l-azzjonijiet għandhom jimplimentaw politiki jew inizjattivi innovattivi, li jikkorrispondu għal ħtiġijiet, opportunitajiet u prijoritajiet attwali jew evolventi fit-terminu qasir jew medju, inkluż bil-potenzjal li jinfurmaw azzjonijiet fil-futur taħt programmi ġeografiċi jew tematiċi. Huma għandhom jiffukaw fuq l-approfondiment tar-relazzjonijiet u d-djalogu tal-Unjoni kif ukoll fuq il-bini ta' sħubiji u ta' alleanzi ma' pajjiżi ewlenin ta' interess strateġiku, speċjalment dawk l-ekonomiji emerġenti u l-pajjiżi bi dħul medju li għandhom rwol dejjem aktar importanti fix-xena dinjija, fil-governanza globali, fil-politika estera, fl-ekonomija internazzjonali u fil-fora multilaterali.

ANNESS V

OQSMA TA' PRIJORITÀ TAL-OPERAZZJONIJIET TAL-EFSD+ KOPERTI MILL-GARANZIJA TAL-AZZJONI ESTERNA

B'mod partikolari, l-operazzjonijiet tal-EFSD+ eliġibbli għall-appoġġ mill-Garanzija tal-Azzjoni Esterna għandhom ikunu mmirati lejn l-oqsma ta' prijorità li ġejjin:

(a) jipprovdu finanzjament u appoġġ għall-iżvilupp tas-setturi privati u dawk kooperattivi li jkunu jikkonformaw mal-kundizzjonijiet stipulati fl-Artikolu 209(2) tar-[Regolament Finanzjarju], b'fokus partikolari fuq kumpaniji lokali u fuq intrapriżi mikro, żgħar u medji, fuq il-promozzjoni tal-ħolqien ta' impjiegi diċenti u fuq l-inkoraġġiment għall-kumpaniji Ewropej biex jikkontribwixxu għall-iskop tal-EFSD+;

(b) jindirizzaw konġestjonijiet għal investimenti privati billi jipprovdu strumenti finanzjarji, li jistgħu jkunu ddenominati fil-munita lokali tal-pajjiż sieħeb ikkonċernat, inklużi garanziji kontra l-ewwel telf għall-portafolli, garanziji għal proġetti fis-settur pubbliku bħal garanziji għal self għal intrapriżi żgħar u medji, u garanziji għal riskji speċifiċi għal proġetti ta' infrastruttura u kapital ta' riskju ieħor;

(c) ikollhom effett ta' ingranaġġ fuq il-finanzjament mis-settur privat, b'fokus partikolari fuq intrapriżi mikro, żgħar u medji, billi jindirizzaw konġestjonijiet u ostakli għall-investiment;

(d) isaħħu s-setturi u l-oqsma soċjoekonomiċi u l-infrastruttura pubblika u privata relatata u l-konnettività sostennibbli, inklużi l-enerġija rinnovabbli u sostenibbli, l-ilma u l-ġestjoni tal-ilma, it-trasport, it-teknoloġiji tal-informazzjoni u tal-komunikazzjoni, kif ukoll l-ambjent, l-użu sostenibbli tar-riżorsi naturali, l-agrikoltura sostenibbli u l-ekonomija blu, l-infrastruttura soċjali, is-saħħa u l-kapital uman, sabiex jitjieb l-ambjent soċjoekonomiku;

(e) jikkontribwixxu għall-azzjoni klimatika u għall-ħarsien u l-ġestjoni tal-ambjent;

(f) jikkontribwixxu, billi jippromwovu l-iżvilupp sostenibbli, biex jiġu indirizzati kawżi speċifiċi fl-għeruq tal-migrazzjoni irregolari, kif ukoll irawmu r-reżiljenza tal-komunitajiet ta' tranżitu u dawk ospitanti, u jikkontribwixxu għar-riintegrazzjoni sostenibbli tal-migranti li jirritornaw fil-pajjiż ta' oriġini tagħhom, bl-attenzjoni dovuta għat-tisħiħ tal-istat tad-dritt, il-governanza tajba u d-drittijiet tal-bniedem.

ANNESS VI
GOVERNANZA TAL-EFSD+

1. Struttura tal-EFSD+

1. L-EFSD għandu jkun magħmul minn pjattaformi ta' investiment reġjonali stabbiliti fuq il-bażi tal-metodi ta' ħidma, il-proċeduri u l-istrutturi tal-faċilitajiet esterni ta' taħlit eżistenti tal-Unjoni, li jistgħu jikkombinaw l-operazzjonijiet ta' taħlit tagħhom u l-operazzjonijiet ta' Garanzija għall-Azzjoni Esterna taħt l-EFSD+.

2. Il-ġestjoni tal-EFSD+ għandha tiġi żgurata mill-Kummissjoni.

2. Il-bord strateġiku tal-EFSD+

1. Fil-ġestjoni tal-EFSD+, il-Kummissjoni għandha tingħata pariri minn bord strateġiku, ħlief fil-każ tal-operazzjonijiet li jkopru l-politika tat-Tkabbir tal-UE u ffinanzjati mill-[IPA III], li għandu jkollhom bord strateġiku għalihom kif żgurata mill-Qafas ta' Investiment għall-Balkani tal-Punent (WBIF).

2. Il-bord strateġiku għandu jagħti parir lill-Kummissjoni dwar l-orjentament strateġiku u l-prijoritajiet ta' investimenti tal-Garanzija għall-Azzjoni Esterna taħt l-EFSD+ u jikkontribwixxi għall-allinjament tagħhom mal-prinċipji gwida u l-għanijiet tal-azzjoni esterna tal-Unjoni, tal-politika tal-iżvilupp, tal-politika Ewropea tal-Viċinat, kif ukoll mal-għanijiet stipulati fl-Artikolu 3 ta' dan ir-Regolament u mal-iskop tal-EFSD+ kif stabbilit fl-Artikolu 26. Dan għandu wkoll jappoġġja lill-Kummissjoni meta tistabbilixxi l-miri kumplessivi tal-investiment fir-rigward tal-użu tal-Garanzija għall-Azzjoni Esterna f'appoġġ għall-operazzjonijiet tal-EFSD u timmonitorja kopertura ġeografika u tematika xierqa u diversifikata għat-twieqi ta' investiment.

3. Il-Bord strateġiku għandu jappoġġa wkoll il-koordinazzjoni, il-komplementarjetà u l-koerenza ġenerali bejn il-pjattaformi ta' investiment reġjonali, bejn it-tliet pilastri tal-Pjan ta' Investiment Ewropew, bejn il-Pjan ta' Investiment Ewropew u l-isforzi l-oħra tal-Unjoni dwar il-migrazzjoni u dwar l-implimentazzjoni tal-Aġenda 2030, kif ukoll ma' programmi oħra stabbiliti f'dan ir-Regolament.

4. Il-bord strateġiku għandu jkun magħmul minn rappreżentanti tal-Kummissjoni u tar-Rappreżentant Għoli, tal-Istati Membri kollha u tal-Bank Ewropew tal-Investiment. Il-Parlament Ewropew għandu jkollu status ta' osservatur. Il-kontributuri, il-kontropartijiet eliġibbli, il-pajjiżi sħab, l-organizzazzjonijiet reġjonali rilevanti u partijiet ikkonċernati oħra, jistgħu jingħataw status ta' osservaturi, meta jkun xieraq. Il-bord strateġiku għandu jiġi kkonsultat qabel l-inklużjoni ta' kwalunkwe osservatur ġdid. Il-bord strateġiku għandu jkun kopresedut mill-Kummissjoni u mir-Rappreżentant Għoli.

5. Il-bord strateġiku għandu jiltaqa' mill-inqas darbtejn fis-sena u, meta jkun possibbli, jadotta opinjonijiet b'kunsens. Laqgħat addizzjonali jistgħu jiġu organizzati fi kwalunkwe ħin mill-president jew fuq it-talba ta' terz tal-membri tiegħu. F'każ li ma jkunx jista' jintlaħaq kunsens, għandhom japplikaw id-drittijiet tal-vot kif maqbula matul l-ewwel laqgħa tal-bord strateġiku u stipulati fir-regoli ta' proċedura tiegħu. Dawk id-drittijiet tal-vot għandhom jieħdu kont dovut tas-sors tal-finanzjament. Ir-regoli ta' proċedura għandhom jistabbilixxu qafas rigward ir-rwol tal-osservaturi. Il-minuti u l-aġendi tal-laqgħat tal-bord strateġiku għandhom, wara li jiġu adottati, isiru pubbliċi.

6. Il-Kummissjoni għandha tirrapporta kull sena lill-bord strateġiku dwar il-progress li jkun sar fir-rigward tal-implimentazzjoni tal-EFSD+. Il-bord strateġiku tad-WBIF

għandu jipprovdi l-progress magħmul fl-implimentazzjoni tal-istrument ta' garanzija għar-reġjun tat-Tkabbir biex jikkomplementa r-rappurtar imsemmi hawn fuq. Il-bord strateġiku għandu jorganizza regolarment konsultazzjoni mal-partijiet ikkonċernati rilevanti dwar l-orjentazzjoni strateġika u l-implimentazzjoni tal-EFSD+.

7. L-eżistenza taż-żewġ bordijiet strateġiċi ma jkollhiex influwenza fuq il-ħtieġa li jkun hemm qafas ta' ġestjoni tar-riskji wieħed, unifikat għall-EFSD+.

3. Bordijiet operazzjonali reġjonali

Il-bordijiet operazzjonali tal-pjattaformi tal-investiment reġjonali għandhom jappoġġjaw lill-Kummissjoni fil-livell ta' implimentazzjoni, fl-istabbiliment tal-miri ta' investiment reġjonali u settorjali, u tat-twieqi ta' investiment settorjali u tematiċi u għandhom jifformulaw opinjonijiet dwar l-operazzjonijiet ta' taħlit u dwar l-użu tal-Garanzija għall-Azzjoni Esterna li tkopri l-operazzjonijiet tal-EFSD+.

ANNESS VII
LISTA TA' INDIKATURI EWLENIN TAL-PRESTAZZJONI

F'koerenza mal-Għanijiet ta' Żvilupp Sostenibbli, il-lista li ġejja ta' indikaturi ewlenin tal-prestazzjoni għandha tintuża biex tgħin fil-kejl tal-kontribut tal-Unjoni biex jinkisbu l-għanijiet speċifiċi tagħha.

(1) Punteġġ tal-Istat tad-Dritt

(2) Proporzjon tal-popolazzjoni taħt il-linja internazzjonali tal-faqar

(3) Għadd ta' nisa ta' età riproduttiva, tfajliet adolexxenti, u tfal ta' inqas minn 5 snin li għandhom aċċess għal programmi ta' nutrizzjoni bl-appoġġ tal-UE

(4) Għadd ta' trabi ta' sena li huma kompletament immunizzati bl-appoġġ tal-UE

(5) Għadd ta' studenti rreġistrati f'edukazzjoni primarja u/jew sekondarja u f'taħriġ bl-appoġġ tal-UE

(6) Emissjonijiet ta' gass serra mnaqqsa jew evitati (Ktons CO2eq) bl-appoġġ tal-UE

(7) Ekosistemi tal-baħar, terrestri u tal-ilma ħelu protetti u/jew li jinsabu taħt ġestjoni sostenibbli bl-appoġġ tal-UE

(8) L-ingranaġġ ta' investimenti u l-effett multiplikatur milħuq

(9) L-indikatur tal-istabbiltà politika u n-nuqqas ta' vjolenza

(10) Għadd ta' proċessi relatati mal-prattiki tal-pajjiż sieħeb fir-rigward tal-kummerċ, tal-investiment u tan-negozju, jew li jippromwovu d-dimensjoni esterna tal-politiki interni tal-UE, li ġew influwenzati

L-indikaturi kollha għandhom jiġu disaggregati skont is-sess kull meta rilevanti.